

Aytən Arzuman qızı Hüseynova-Qəhrəmanlı⁴³MÜASİR AZƏRBAYCAN DİLİNDƏ BEYNƏLMİLƏL TERMİNLƏRİN
QRAFİK MƏNİMSƏNİLMƏSİ

Giriş. Müasir dövrdə Azərbaycan dilində beynəlmiləl terminlərin say etibarilə artması bu gün ciddi problemləri meydana çıxarır ki, bu problemlərlə istər dilçilər, istərsə də dil daşıyıcıları üzləşirlər. Xarici faktorların təsiri ilə dilin leksik bazasına keçən beynəlmiləl vahidlər resipiyent dilin ifadə vasitələrinin sərhədinin genişlənməsini və müasirləşməsini şərtləndirirsə də, onun lüğət tərkibinin əsas hissəsi sayılmır. Buna görə də sözlərin dilin leksik sistemində keçən yad elementi fərqləndirmək vacibdir.

Azərbaycan dilinə təsir edən xarici faktorlar genişmiqyaslı və çoxaspektli formalarda baş verir ki, bu da dilçilik sahəsində özünəməxsus çətinliklər yaradır. Bu çətinliklərdən biri də yad dil mühitinə məxsus terminlərin qrafik tərkibinin müxtəlif olmasıdır. Bu səbəbdən də obyekt dildə terminlərin qrafik mənimsənilməsinə ehtiyac yaranır.

Əsas hissə. Qrafik mənimsənilmə sözün resipiyent dilin yazı sistemində uyğunlaşdırılmasıdır. İlk mərhələdə yazılı nitqdə yeni terminin mənimsənilməsi müəyyən dərəcədə çətinliklər yaradır. Bu isə beynəlmiləl terminlərin spesifikasiyası, onların qrafik tərkibinin milli dilin qrafik sistemində uyğun olmaması ilə bağlıdır.

Dilin qrafik sisteminin ən kiçik vahidi qrafemdir. Hər bir dilin özünəməxsus yazı işarələri – qrafemləri var. Dillərin yazı sistemləri müxtəlif olduğundan, hər dilin də öz fərdi qrafem toplusu var və burdan da dilin tarixən formalaşmış qrafik sistemi fonunda digər dilə məxsus qrafemin obyekt dilin əlifbası üçün yad olduğu aydın bəlli olunur.

Ümumiyyətlə, eyni əlifbadan, yazı sistemindən istifadə edən dillərdə alınma söz digər bir dilə keçəndə çox az səs uyğunsuzluğu olur və hərfliyin də yazılışında cüzi dəyişiklik baş verir. Lakin müxtəlif əlifbaya malik dillərdən alınmalarda qrafik uyğunlaşma aparılır ki, bu da müxtəlif əlifbalar arasında keçidi təmin edər, dil məhdudiyyətlərini aşmağa yardımçı ola bilər.

Qrafem tərkibi fərqli olan sözün mənbə dildəki səslənməsini maksimum saxlanılmağa çalışılır, yazı şəklində isə yeni əlifbaya uyğun formada dəyişdirilir. Məsələn, *powerlifting* > *pauerlifting*.

Qrafik mənimsənilmə – terminlərin qrafik cildinin milli dildə qrafik rəsmiləşməsidir. Qrafik mənimsənilən terminləri yazılış baxımından aşağıdakı şəkildə qruplaşdırmaq olar: 1) alınma terminin qrafik cildində dəyişiklik edilmədən mənbə dil üçün səciyyəvi olan hərfliylə işlənilməsi. Bu zaman termin transplantasiya olunur. Bu sözlərin əksəriyyətini beynəlmiləl abreviaturlar təşkil edir: *WAP*, *WWW*, *Chrome*; 2) qrafik tərkibinə görə dildə paralel işlənən beynəlmiləl terminlər: *Wİ-Fİ* – *vay-fay*; *UNESCO* – *YUNESKO*; 3) Azərbaycan dilinin yazı sistemində uyğunlaşan beynəlmiləl terminlər: *fri-aut*, *infoteyment*, *klikbeyt*, *qrumer*, *sempling*, *smişinq*, *spuling*, *vi-haker*, *varez*, *klonbot*, *transshipment*, *nyusrum*, *vebinar*, *tvist* və s.

Alınma terminlərin assimilyasiya prosesini sürətləndirən, mənbə dilin qrafikasına uyğunlaşmasını mümkün edən qrafik üsullardan biri də transliterasiyadır. Beynəlmiləl terminlərin qrafik cildinin, səciyyəvi hərfliyin konvertasiyası üçün alternativ üsul transliterasiyadır. Transliterasiya – digər dilə məxsus sözlərdəki hərfliyin dillər arasında uyğunluqlar əsasında resipiyent dilin qrafik elementləri ilə verilməsinə əsaslanan qrafik prinsipdir. Transliterasiya problemlərini araşdıran S.Məmmədova yazır: “*Transliterasiyanın tələblərinə məxaz dilin qrafik elementlərinin hədəf dilin qrafik elementləri ilə əvəzlənməsinin stabilliyini təmin etmək daxildir*” [3, s. 164].

Transliterasiya etimon dilə məxsus hərfliyin milli dilin yazı sistemində hərfbəhərf imitasiyasıdır. Mənbə dildə tələffüz və ya da ki, yazılış fərqli olanda mənbə dilə məxsus yazılı forma daha qabarıq görünür.

Bu üsulla əsas prinsip terminin yazılı formasını çatdırmaqdır. Dillərarası termin mübadiləsi baş verəndə və müxtəlif qrafik sistemlərdən istifadə etdikdə sözün hərfi tərkibinin mənimsənilməsi üçün mütləq ki, transliterasiya üsuluna müraciət olunur.

Qeyd etmək lazımdır ki, hazırda əksər dillərdə latın əlifbasından istifadə olunsa da, müxtəlif dillər fərqli səs və səciyyəvi hərfliyi tələb edə bilər. Məsələn, latın əlifbalı dillərin bəzilərində elə fonemlər var ki, onlar diakritik işarələrlə (ñ; â; ç; ž, ö və s.) ifadə olunur. Transliterasiya zamanı bu işarələr nəzərə alınmalıdır. Vahid transliterasiya standartlarının olmaması müəyyən qarışıqlığa səbəb ola bilər.

Latın əlifbalı dillərdə transliterasiya problemləri bu dillərdə hərfliyin fərqli fonemlərə uyğun gəlməsindən yaranır. Məsələn, eyni hərf bir dildə, məsələn, “c” azərbaycanca /c/, ingilis dilində isə /s/, /k/ kimi fərqli tələffüzə sahibdir. Məsələn, *coach* > *koaç*.

V.Abdullayeva-Nəbiyeva transliterasiyanın dörd növündən Azərbaycan dilində üçünün tətbiq olunduğunu göstərir: 1. Natamam transliterasiya; 2. Tam transliterasiya; 3. Genişləndirilmiş transliterasiya [1, s. 188].

Azərbaycan dilində beynəlmiləl terminlər tam transliterasiya olunarkən qrafik tərkibi dəyişməz qalır. Məsələn, ing. *tripod* (inf.) > azərb. *tripod* – portativ anker cihazı; ing. *developer* > azərb. *Developer* – kommersiya daşınmaz əmlak obyektləri yaratmaq üçün sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxs, təsərrüfat subyekti [2, s. 31]; ing. *spambot* > azərb. *spambot*; ing. *splitter* > azərb. *splitter*; ing. *repost* > azərb. *repost*.

Bəzən terminlərdə natamam transliterasiya müşahidə etmək olar. Məsələn, bu zaman mənbə dildə tələffüz

⁴³ AMEA Nəsimi adına Dilçilik İnstitutunun elmi işçi
<https://orcid.org/0000-0002-9963-0445>
aytenhuseynova88@gmail.com

olunmayan son hərf resipiyent dildə yazılır.

Transliterasiya zamanı terminlərin sonunda “e” qrafeminin ixtisarı. Məsələn,

Onşor (iqt.) – (ing. onshore) Sözü ingilis dilindəki prototipi 7 qrafemdən, ibarətdir. “sh” birləşməsinin bir fonemlə /ʃ/ ilə ifadə edilmiş, Azərbaycan dilində isə “sh” birləşməsi bir qrafemlə “ş” ilə əvəz olunmuşdur. Söz sonunda “e” qrafemi mənbə dildəki yazılış şəkildən fərqli olaraq ixtisar olunur.

Zombie (inf.) – (ing. Zombie). Termin transliterasiya üsulu ilə alınmışdır. Burada son “e” qrafeminin ixtisarından başqa bütün qrafemlər olduğu kimi verilmişdir.

Və yaxud *oa* birləşməli sözlərdə a hərfinin ixtisarı, məsələn, *snowboard* > *snoubord*.

İngilis dilindən alınan terminlərin mənimsənilməsi zamanı iki fərqli hərflərin bir hərflə ifadə olunmasına da rast gəlmək olar. Məsələn, *clipmaker* və *kikboksinq* sözlərində ingilis c və k hərfləri müxtəlif qrafem olsa da, eyni səsi ifadə edir.

Natamam transliterasiya – bəzi beynəlmiləl terminlərin qrafik mənimsənilməsi zamanı da müşahidə olunur. Bu zaman sözdə hərf buraxılır (mənbə dildə tələffüz olunmayan səs). Məsələn, *whatsapp* > *vatsap*, *offence* > *ofens*.

Azərbaycan dilində beynəlmiləl terminlərin ingilis diqrafların və triqrafların qrafik tərtibatı zamanı bəzi çətinliklərlə üzləşirik. İngilis diqrafları Azərbaycan dilinə ötürərkən diqraflardan deyil, səslərdən istifadə olunur. Məsələn, *buster* > *buster*; *freelancer* > *frilanser*; *offside* > *ofsayd* və s. Son dövrlərdə terminlərin transliterasiya edilmiş formalarında kifayət qədər diqrafların işlənməsini görmək olar. Məsələn, *trimmer*. *Zapping* termini mənbə dildəki kimi qoşa samitlə yazılır, baxmayaraq ki, hər iki halda tək samit [zæpɪŋ] səs tələffüz olunur, lakin müəyyən qrafik funksiyaları icra edir.

Ümumiyyətlə, qrafik mənimsəmədə vacib məsələlərdən biri də söz kökündə qoşa samitlərin sadələşməsidir. Qoşasamitli terminlər yeni bir dil sisteminə daxil olduqda yazıda sabitlənir, tələffüz zamanı samitlər çox zaman bir fonemlə ifadə olunur. Azərbaycan dilində sonu qoşasamitlə bitən bir qisim bir və ya ikihecalı sözlərin qrafik mənimsənilməsi zamanı fonem əhəmiyyəti daşımayan samitlərdən biri ixtisar olunur. Məsələn, *tviter*; *blogger*; *referral*, *qudvil*, *kros*, *skaner* və s.

Tərkibində qoşa *bb* samitlərindən birinin ixtisarı: ing. dribbling (inf.) > azərb. driblinq; ing. wobblers (inf.) > azərb. vobler və s.

Tərkibində qoşa *mm* samitlərindən birinin ixtisarı: ing. spammer (inf.) > azərb. spamer; ing. skimming (inf.) > azərb. skiminq və s.

Tərkibində qoşa *pp* samitlərindən birinin ixtisarı: ing. applet (inf.) > azərb. aplet; ing. swapping (inf.) > azərb. svopinq və s.

Tərkibində qoşa *ll* samitlərindən birinin ixtisarı: ing. troll (inf.) > azərb. trol; ing. trackball (inf.) > azərb. trekbol; ing. blogroll (inf.) > azərb. bloqrol və s.

Tərkibində qoşa *ff* samitlərindən birinin ixtisarı: ing. off-topic (inf.) > azərb. oftopik; ing. offset (inf.) > azərb. ofset; ing. cliffhanger (jurn.) > azərb. klifhenger; ing. off-line (inf.) > azərb. oflayn və s.

Twitter ing. [twitə] > azərb. tviter sözü transliterasiya üsulundan istifadə etməklə mənimsənilmişdir. Qoşa t Azərbaycan dilində bir “t” ilə mənimsənilir, tələffüz olunmayan “r” Azərbaycan dilində sondakı səsi deyilir. Beləliklə, termin mənimsənilərkən mümkün qədər ingilis dilinə yaxın, oxşar tələffüzünü saxlayaraq vizual olaraq tanınır. Terminlərin Azərbaycan dilinə assimilyasiyasından bəhs edərkən, resipiyent dildə alınmaların mənimsənilmə meyarları və səviyyələri kimi məsələlər də nəzərə almaq lazımdır. Alınma terminin tələffüz və yazılışının sabit olması bu sözün fonetik və qrafik mənimsəmə prosesi ilə bağlıdır. Əcnəbi terminin fonetik mənimsənilməsi Azərbaycan dilinin fonetik sisteminin səs qanunlarına, səs tərkibinin tələffüz normalarına uyğun milli dilin fonetik sisteminə assimilyasiya edilməsidir.

F.Veysəlli bir dilin fonem-qrafem münasibətlərini digər dilə adekvat şəkildə verilməsinin nəzəri baxımdan üç yolun mümkün olduğunu qeyd edir: 1. Sözü qəbul olunması onun etimon dildəki yazılı formasına əsaslanır; 2. Sözü transliterasiyada verilməsində onun etimon dildəki tələffüz xüsusiyyətləri əsas götürülür; 3. Bu zaman biz nə etimon dilin, nə də söz alan dilin fonem-qrafem münasibətlərini deyil, üçüncü bir ötürücü dilin təsiri altında oluruq [4, s. 378].

Son illər ingilis dilinin geniş istifadə dairəsi ilə bağlı olaraq bu dilin fonem-qrafem münasibətləri əsas götürülür. Azərbaycan dilinə transliterasiya üsulu ilə mənimsənilən beynəlmiləl terminlərin əsas xüsusiyyətlərini təhlil edək. İngilis dili üçün səciyyəvi olan “w” qrafeminin Azərbaycan dilində qarşılığı yoxdur, bu qrafem “v” və “u” qrafemləri ilə əvəzlənir. Məsələn, *kovorkinq* (iqt.) (ing. co-working [kou.wɜː.kɪŋ]) – müxtəlif fəaliyyətlərlə məşğul olan insanların eyni otaqda birlikdə işləməsi. İngilis dilində “c” qrafemi /k/ fonemini ifadə edir. Bu fonemə uyğun olaraq “c” Azərbaycan dilində “k” qrafemi ilə əvəz olunur. “W” qrafemi isə milli dildə “v” fonemi ilə əvəz olunur;

“W” qrafeminin “u” ilə əvəzlənməsi: *Kraudfandinq* (biz.) (ing. crowd funding) – konkret bir layihə üçün pul toplamaqdır. Eyni zamanda biznes kraudfandinq vasitəsilə əldə etdiyi bütün pulların hesabını verməlidir. Qrafik səviyyədə təhlil zamanı sözdə “w” hərfi Azərbaycan dilində tələffüzə uyğun olaraq “u” hərfi ilə verilir. “c” hərf birləşməsi “k” qrafemi, ilə əvəz olunub.

Vorkşop (ped.) (ing. workshop [wɜːkʃɒp]) – kiçik bir insan qrupunda intensiv ideya, təklif mübadiləsini əhatə edən təlim və ya əməkdaşlıq formatı. Burada “w” hərfi “v” ilə əvəzlənmişdir.

Yad dil mühitində sözün uyğunlaşması baş verir. Bu davamlı olaraq gedən prosesdir. Məsələn, *whatsapp* (ödənişsiz mobil tətbiqini bildiren terminin qrafik cildini dəyişərək *vatsap* şəkildə yazılır ki, bu da milli dilin qrafik

sisteminə uyğunlaşması deməkdir.

Qeyd edək ki, türk dilində bizdən fərqli olaraq ingilis dilində tərkibində “w” hərfi ilə yazılan terminlər bu qrafemlə də yazılır. Məsələn, *web site* – İnternetdəki səhifələr; Ziyarətçilərinə mətn, vizual və animasiya şəklində məlumat ötürən və ya xidmət göstərən bütün səhifələri özündə cəmləşdirən sənədlər toplusu [5]. Göründüyü kimi, həm *web* sözü, həm də *site* sözü etimon dildə olduğu kimi saxlanılıb. Bu siyahıyı artırmaq olar: *wireless*, *webster* və s. Xarici mənşəli informatika terminlərinin yazılışını araşdıran Ş.H.Akalın *web*, *program*, *virus*, *site* kimi nümunələrə əsasən qeyd edir ki, xarici mənşəli sözlər dilimizə informasiya texnologiyalarından əvvəl daxil olmuşdur. Əlifbamızda *w* hərfinin olmamasına baxmayaraq *web* sözünün orijinal yazılışı ilə işlənməsinin geniş vüsət aldığına şahidi oluruq [5, s. 250]. Bundan başqa dilçi ingilis dilindən orijinal yazılışı ilə keçən *site* sözü mənbə dildəki şəklində deyil, türk dilinin səs xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq *site* işlənir və türk dilində yazıldığı kimi oxunur.

Məlumdur ki, *-tion/-sion* suffiksləri Azərbaycan dilinə *-siya/-sion* şəklində konvertasiya olunur. Məsələn, *şrinkflyasiya* (iqt.) – (ing. *shrinkflation*) bazar rəqabətinə və ya artan istehsal xərclərinə görə məhsulun çəkisinin və ya ölçüsünün azaldılması. Son zamanlar bəzi *-tion/-sion* şəkilçili terminlər Azərbaycan dilində *-şn/-şen* kimi transliterasiya olunur. Məsələn, *promouşn* (mark.) – (ing. *promotion*) Satış və yaxud reklam məqsədilə müştərilərə məhsul haqqında məlumatın təqdimatı metodu.

Beynəlmiləl terminlər sözlən dilə keçərkən mənbə dildəki kimi ya bitişik, ya ayrı, ya da defislə yazılır. Bu baxımdan terminlərin Azərbaycan dilinə mənimsənilməsinin iki üsulunu göstərmək olar: 1. Etimon dildə ayrı yazılan terminlərin resipiyentdə bitişik yazılması (tam leksikləşməsi): azərb. *mitap* > ing. *meet up*; azərb. *stopover* > ing. *stop over*; azərb. *startap* > ing. *start up*; 2. yeni dildə etimon dildəki strukturunu saxlayan beynəlmiləl terminlər: azərb. *bak-bek* > ing. *buck back*; azərb. *ping-ponq* > ing. *ping-pong* və s.

Bəzən alınma terminlərdə mütləq transkripsiya, yaxud transliterasiya üsulunun tətbiq ediləcəyi halların sayı olduqca azdır. Müəyyən hallarda terminə hər iki prinsipin bərabər intensivlikdə tətbiq olunduğunu da müşahidə etmək olar. Belə ki, dilə daxil olan yeni alınma terminlərin səs və hərf tərkibinin mənimsənilməsi üçün transkripsiya və transliterasiya üsulları eyni vaxtda tətbiq edilir. Buna dilçilikdə qarışıq transkodlaşma da deyilir. Qarışıq transkodlaşma – terminin daxil olarkən mənimsənilmə prosesində transkripsiya prinsipləri ilə transliterasiya elementlərinin birgə istifadəsidir. Alınma terminin bir hissəsi orijinal (mənbə) səs, digər hissəsi ilə hərf tərkibinə əsaslanır. Bu zaman mənbə dildə fonetik quruluşun mənimsənilməsi üçün transliterasiya olunmuş termin mənbə dildəki tələffüzə üst-üstə düşür. Məsələn, ing. *wavelet* (texnol.) [wɛvɫɪt] > azərb. *veyvlet*. Termin həm transkripsiya, həm də transliterasiya əsaslı alınmadır. “W” qrafemi Azərbaycan dilinin qrafik sisteminə uyğun olaraq *v* qrafeminə konvertasiya olunub. “a” saiti açıq heca olduğu üçün “ey” fonemi kimi transkripsiya olunub. Sözü ikinci komponenti “let” isə olduğu kimi transliterasiya olunub.

İng. *speechwriter* (polit.) [ˈspi:tʃ.rɪt.ə] > azərb. *spiçrayter*. İngilis dilində mürəkkəb söz olan bu terminin ilk komponentindəki qoşa “ee” Azərbaycan dilinə mənbə dildəki tələffüzə uyğun olaraq “i” kimi transkripsiya olunmuşdur. Mənbə dildən fərqli olaraq Azərbaycan dilində “w” qrafemi yazılmaz, çünki ingilis dilində tələffüzdə “w” fonemi yoxdur. Son mövqedə isə mənbə dilin tələffüzündə “i” fonemi iştirak etmədiyi halda, Azərbaycan dilində “er” mənbə dilin yazılışına uyğun transliterasiya olunmuşdur.

Beynəlmiləl terminlərin qrafik mənimsənilməsi zamanı transliterasiya üsulundan başqa transplantasiya üsuluna da müraciət olunur. Transplantasiya dil vahidlərinin bir dildən digərinə mexaniki sürətdə köçürülməsinə əsaslanan qrafik prinsipdir. Beynəlmiləl terminlərin mənimsənilməsində praktiki olaraq bu üsuldan istifadə olunmur. Transplantasiya üsuluna əsasən uyğun adları köçürmək üçün müraciət olunur: məsələn, *FidoNet*. Bəzən isə bu üsuldan ilk dəfə terminin orijinal formasını göstərmək üçün istifadə olunur. Qeyd edək ki, transplantasiya üsulu terminin mənbə orijinal qrafik tərkibini təqdim etməklə məhdudlaşır ki, bu da həmin terminlərin yenidən assimilyasiya olunması ilə nəticələnir. Belə terminlərin qrafik tərtibatı üçün daha məhsuldar üsul transliterasiyadır. Xarici sözün mənimsənilməsində resipiyent dilin hərflərindən istifadə olunur. Bu üsul orijinal fonetik tərkibi nəzərə alınır.

Transliterasiyanın üstün cəhətləri odur ki, terminin ilkin yazısı təhrif olunmur. Bu üsulla bir dilin hərfləri digər dilin qrafik sisteminə konvertasiya olunur. Əksər dillərdə hərf birləşmələrini, eləcə də ifadə etdiyi səslərin bütün hallarını nəzərə almaq çətin olur ki, bu səbəbdən də transliterasiya üçün vahid prinsiplər tərtib etmək bəzən mübahisələr doğurur. Bu gün müxtəlif dillərin əlifbalarında mövcud hərflərin transliterasiyasını həyata keçirən standartların işlənilib hazırlanması olduqca əhəmiyyətli məsələlərdəndir.

Nəticə: Beləliklə, Azərbaycan dilinə daxil olan beynəlmiləl terminlərin qrafik səviyyədə mənimsənilməsi ilə bağlı aparılan təhlillərdən də aydın olur ki, bu terminlərin yazılışı ədəbi dilin orfoqrafik normalarına əsasən aparılır.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Abdullayeva-Nəbiyeva V. Müasir Azərbaycan dilində terminoloji leksikanın inkişafı. Bakı: Nəşriyyat-Poliqrafiya Mərkəzi. 2020. 239 s.
2. Hüseynova-Qəhrəmanlı A. Müstəqillik illərində beynəlmiləl terminlərin izahlı lüğəti. Bakı: Zərdabi. 2022. 156 s.
3. Məmmədova, S.V. Transliterasiya: mövcud vəziyyət, problemlər və həlli yolları // – Bakı: Terminologiya məsələləri. 2016. № 1, s. 161-170.
4. Veyssəli F. Azərbaycan dilinin funksional qrammatikası: fonemika və morfemika. Bakı: Prestige. 2014. 512 s.
5. Akalın Ş.H. Yabancı kökenli bilişim terimlerinin yazılışları. Türk dili/ Dil ve Edebiyat Dergisi. 2004. s. 248-252.

Açar sözlər: beynəlmiləl termin, qrafik mənimsənilmə, Azərbaycan dili, transliterasiya, qrafem.

Ключевые слова: интернациональный термин, графический состав, азербайджанский язык, транслитерация, графем.

Keywords: international term, graphic composition, Azerbaijani language, transliteration, graphemes.

Xülasə

Məqalədə müasir dövrdə Azərbaycan dilinə daxil olan beynəlmiləl terminlərin milli dilin fonetik sisteminə qrafik mənimsənilməsi araşdırılır. Göstərilir ki, hazırki inkişaf mərhələsində dilə xeyli sayda ingilis dilindən beynəlmiləl terminlər daxil olmuşdur ki, bu da terminlərin qrafik tərkibinin mənimsənilməsini zəruri edir. Beynəlmiləl terminlərin hərfi tərkibinin mənimsənilməsi üçün mütləq ki, transliterasiya üsuluna müraciət olunur. Transliterasiyanın əsas prinsipi terminin yazılı formasını çatdırmaqdır.

Графическое освоение интернациональных терминов в современном Азербайджанском языке Резюме

В статье рассматривается графическая освоения интернациональных терминов, входящих в фонетическую систему национального языка в современное время. Показано что, на современном этапе развития в язык пришло большое количество интернациональных терминов из английского языка, что обуславливает необходимость освоения графического состава терминов. Для овладения буквенным составом интернациональных терминов в основном используется метод транслитерации. Основной принцип транслитерации – передача письменной формы термина.

Graphic mastering of international terms in modern Azerbaijani language

Summary

The article examines the graphic assimilation of international terms included in the Azerbaijani language into the phonetic system of the national language in modern times. It is shown that, at the current stage of development, a large number of international terms have come into the language from the English language, which necessitates mastering the graphic composition of terms. To master the literal composition of international terms, the transliteration method is mainly used. The main principle of transliteration is the transfer of the written form of the term.

RƏYÇİ: dos. L.Ələkbərova